

Informacija o provođenju Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36EC i 2013/55EU

Uvod

Programom rada Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine za 2024. godinu planirana je izrada Informacije o provođenju Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36EC i 2013/55EU¹.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je 2015. godine donijelo Odluku o usvajanju Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36EC i 2013/55EU² (u daljem tekstu: EU Direktiva). Mapom puta su određeni prioriteti, odnosno koraci za preuzimanje navedene direktive u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine.

Takođe, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je 2017. godine donijelo Odluku o određivanju koordinirajuće institucije i kontakt tačke za primjenu Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU³.

Navedenom odlukom Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine je određeno za Koordinirajuću instituciju za primjenu Mape puta, a za Kontakt tačku za primjenu Mape puta je određen Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja. Nadležne institucije u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine/kantonima i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine su imenovali subkoordinate i subkontakt tačke koji zajedno sa Koordinirajućom institucijom i Kontakt tačkom provode aktivnosti u vezi sa primjenom navedene mape puta.

Donošenjem Odluke o usvajanju Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36EC i 2013/55EU i Odluke o određivanju koordinirajuće institucije i kontakt tačke za primjenu Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU Bosna i Hercegovina je preduzela prve korake za stvaranje pretpostavki za usklađivanje propisa u Bosni i Hercegovini sa predmetnom direktivom.

U smislu navedene EU Direktive, regulisana profesija je profesionalna djelatnost ili grupa profesionalnih djelatnosti kod kojih je pristup i obavljanje odnosno način obavljanja djelatnosti na osnovu zakonskih, regulatornih ili upravnih odredaba direktno ili indirektno uslovljavan posjedovanjem određenih stručnih kvalifikacija⁴.

Navedenom EU Direktivom se, između ostalog, utvrđuju pravila na osnovu kojih države članice priznaju stručne kvalifikacije stečene u drugim državama članicama, a koje nosiocu omogućuju obavljanje iste profesije kao u matičnoj državi članici. Odredbe ove EU Direktive se odnose na sljedećih sedam profesija: doktori medicine, doktori dentalne medicine, medicinske sestre,

¹Naziv dokumenta kojeg je usvojilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, te isti nije moguće mijenjati, a puni naziv Direktive je EU Direktiva 2005/36/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća Evropske unije o regulisanim profesijama (OJ L 255, 30.09.2005.) i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 20. novembra 2013. godine o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Propis (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj saradnji kroz Sistem informacija unutrašnjeg tržišta ("IMI Propis")(OJ L 354, 28.12.2013.)

² „Službeni glasnik BiH“ broj 10/16

³ „Službeni glasnik BiH“ broj 30/17

⁴ Stručna kvalifikacija je kvalifikacija koja je potvrđena dokazom o formalnoj osposobljenosti, potvrdom stručnosti i/ili profesionalnim iskustvom.

babice, farmaceuti, veterinari hirurzi i arhitekta za koje je predviđeno automatsko priznavanje⁵, s obzirom da su ovo profesije za koje su minimalni uslovi osposobljavanja do određene granice usklađeni na evropskom nivou. Pored navedenog, EU Direktiva se odnosi i na automatsko priznavanje određenih profesija na osnovu stečenog iskustva: profesije navedene u Prilogu IV. EU Direktive (profesije iz područja trgovine, industrije ili preduzetništva) i uzajamno priznavanje⁶ kvalifikacija za sve druge profesije, osim prethodno navedenih.

Jedna od obaveza iz Mape puta je izrada liste regulisanih profesija u Bosni i Hercegovini. S obzirom da se radi o kompleksnoj aktivnosti koja zahtijeva analizu pravnih propisa koji regulišu obavljanje određenih profesija na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine je, u saradnji sa Centrom za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja, subkoordinatorima i subkontakt tačkama na nivou entiteta, kantona i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, izradilo projektni zadatak „Analiza/mapiranje stanja profesionalnih kvalifikacija⁷ za obavljanje regulisanih profesija koje su regulisane na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini“.

Cilj ovog projekta je analiza/mapiranje profesija koje su regulisane na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini i izrada prijedloga liste regulisanih profesija. Predviđene aktivnosti bi trebalo da omoguće institucijama na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini da sagledaju koje profesije su regulisane i da sačine prijedlog liste regulisanih profesija u Bosni i Hercegovini. Da bi se ovo moglo realizovati, od konsultantske firme, koja će realizovati projekat, očekuje se da sarađuje sa ministarstvima u vladama u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine, 10 kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine kako bi se osiguralo da se analizira relevantno zakonodavstvo i dobije sveobuhvatna analiza. Takođe, saradnja sa koordinatorom, subkoordinatorima, kontakt tačkom i subkontakt tačkama za implementaciju EU Direktive, kao i Direkcijom za evropske integracije je neophodna kako bi se osigurala implementacija i održivost projekta.

Navedeni projektni zadatak je u aprilu 2022. godine dostavljen Delegaciji Evropske unije u Bosni i Hercegovini radi raspisivanja tendera za izbor stručnjaka za realizaciju aktivnosti iz projektnog zadatka. Prema informacijama koje je Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine dobilo od Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini, Delegacija Evropske unije je odgodila raspisivanje tendera dok ne bude evidentan napredak u projektima koji se finansiraju iz IPA 2019 sredstava a odnose se na oblast predškolskog vaspitanja i obrazovanja i srednjeg stručnog obrazovanja i obuke. To su projekti „Poboljšanje predškolskog vaspitanja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini“ i „Poboljšanje kvaliteta srednjeg stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini“ i njihova implementacija je počela u oktobru 2023. godine.

⁵ Automatsko priznavanje dokaza o formalnim kvalifikacijama podrazumijeva priznavanje dokaza o formalnim kvalifikacijama koji ispunjavaju minimalne uslove osposobljavanja za pristup i obavljanje regulisane profesije. Kako je navedeno, regulisana profesija je profesionalna djelatnost ili grupa profesionalnih djelatnosti kod kojih je pristup i obavljanje odnosno način obavljanja djelatnosti na osnovu zakonskih, regulatornih ili upravnih odredaba direktno ili indirektno uslovljavan posjedovanjem određenih stručnih kvalifikacija.

⁶ Uzajamno priznavanje kvalifikacija odnosi se na priznavanje kvalifikacija po osnovu zaključenih sporazuma između država.

⁷ U nazivu projekta se koristi termin “profesionalne kvalifikacije” i ne može se mijenjati. Termin “profesionalne kvalifikacije” se odnosi na termin “stručne kvalifikacije” koji se koristi u Informaciji.

Aktivnosti nadležnih institucija u smislu provođenja obaveze Mape puta

S ciljem pripreme sveobuhvatne informacije, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine je uputilo poziv Centru za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja, ministarstvima obrazovanja i zdravstva na entitetskom, kantonalnom i nivou Brčko distrikta Bosne i Hercegovine da nas informišu o aktivnostima koje su realizovali s ciljem preuzimanja odredaba Direktive o regulisanim profesijama.

Traženo je da se za svaki član Direktive koji je preuzet u domaće zakonodavstvo navede tačan naziv pravnog propisa (uključujući broj i datum donošenja propisa i broj službenog glasnika/novina u kojem je objavljen), te da se citiraju član/članovi tog pravnog propisa u kome je izvršeno preuzimanje odredaba Direktive. S obzirom da se pojedine preporuke iz Mape puta odnose i na druge institucije (ministarstva nadležna za pitanja arhitekture, veterine, univerzitete/fakultete, komore), traženo je da informacija uključuje i aktivnosti drugih institucija, a s ciljem intenziviranja provođenja aktivnosti koje doprinose realizaciji preporuka iz navedene mape puta.

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine je prvi akt poslalo 14. 2. 2024. godine i urgencije 20. 3. 2024. godine, 29. 4. 2024. godine, 27. 5. 2024. godine i 22. 7. 2024. godine. Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine ni nakon navedenih urgencija nije dobilo odgovor ministarstava obrazovanja Hercegovačko-neretvanskog kantona i Srednjobosanskog kantona.

U nastavku su informacije o aktivnostima koje su realizovale institucije na nivou entiteta, kantona i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine:

U cilju intenziviranja saradnje sa institucijama u Bosni i Hercegovini, **Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja (CIP)** je, u svojstvu Kontakt tačke za primjenu Mape puta, u aprilu 2023. godine organizovao sastanak na temu „Pregled stanja u Bosni i Hercegovini u području regulisanih profesija“. Sastanku su prisustvovali predstavnici Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine i subkontakt tački na entitetskom, kantonalnom i nivou Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Cilj sastanka je bio da se nadležne institucije upoznaju s eventualnim napretkom u ovom području, te ukoliko je bilo, informišu o izmjenama imenovanih subkontakt tački.

Predstavnik CIP-a je, u svojstvu Stručnjaka za reformu visokog obrazovanja (HERE stručnjak), podnio zahtjev Erasmus+ kancelariji u Bosni i Hercegovini za finansiranje radionice na temu regulisanih profesija. Radionica je odobrena i biće organizovana u februaru 2024. godine⁸.

Pored navedenog, predstavnik CIP-a je, tokom 2023. godine, učestvovao na dva sastanka pregovarača ekonomija Zapadnog Balkana o Sporazumu o priznavanju profesionalnih kvalifikacija medicinskih sestra, veterinara hirurga, farmaceuta i babica, koji su održani u Podgorici (30. i 31. 1. 2023. godine) i u Skoplju (7. 6. 2023. godine). Na navedenim sastancima je razmatran i usaglašen tekst nacrtu sporazuma.

CIP pruža informacije građanima i svim zainteresovanim stranama o relevantnom zakonodavstvu u Bosni i Hercegovini te prilagođava dostupnost informacija o regulisanim profesijama na službenoj web stranici.

⁸ Obzirom da se radi o Informaciji za 2023. godinu Informacija za 2024. godinu će sadržavati podatke o navedenoj radionici.

Republika Srpska

Ministarstvo za naučnotehnoški razvoj i visoko obrazovanje Republike Srpske

U Republici Srpskoj studijske programe na koje se odnosi EU Direktiva o regulisanim profesijama izводе sljedeće visokoškolske ustanove: Medicinski fakultet i Arhitektonsko-građevinski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci i Medicinski fakultet Univerziteta u Istočnom Sarajevu. Predmetni studijski programi su prošli postupak početne akreditacije i akreditacije i isti su usklađeni sa odredbama EU Direktive o regulisanim profesijama.

U cilju implementacije odredaba predmetne EU Direktive, Ministarstvo za naučnotehnoški razvoj i visoko obrazovanje je dalo saglasnost i učestvuje u projektu izrade Liste regulisanih profesija.

Federacija Bosne i Hercegovine

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, u skladu sa svojim nadležnostima, nije donosilo pravne propise u vezi sa Direktivom o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU.

Kada su u pitanju druge aktivnosti, Ministarstvo je u proteklom periodu ažuriralo podatke o subkoordinatoru i zamjenskom subkoordinatoru za primjenu Mape puta za implementaciju Direktive o regulisanim profesijama.

Zeničko-dobojski kanton

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona je učestvovalo u projektu „Jačanje sestrinstva u Bosni i Hercegovini“, koji je realizovan uz podršku Vlade Švajcarske. Jedan od rezultata je Akcioni plan za period 2020-2024 i transformacija srednjoškolskog obrazovanja medicinskih sestara /tehničara u Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, koji je urađen u skladu sa Mapom puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU. S tim u vezi, ovo ministarstvo je istaklo da je potrebno:

- Transformisati i modernizovati postojeće nastavne planove i programe za medicinske sestre,
- Izraditi tranzicioni i komunikacijski plan,
- Uskladiti zakonodavni okvir (u oblasti obrazovanja, zdravstva i rada)
- Izraditi knjigu kompetencija za zdravstvene tehničare i diplomirane medicinske sestre.

U odgovoru Ministarstva je navedeno da je članom 9. stav (4) Pravilnika o priznavanju inostranih obrazovnih kvalifikacija („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 7/19) propisano da se „Postupak priznavanja odnosi i na visokoškolske obrazovne kvalifikacije obuhvaćene Direktivom 2005/36/EC o priznavanju stručnih kvalifikacija i Direktivom 2013/55/EU o izmjeni Direktive 2005/36/EC o priznavanju stručnih kvalifikacija Evropskog parlamenta Vijeća Evropske unije, do izmjene zakonskih propisa u Bosni i Hercegovini kojima će se bliže regulisati ova oblast“.

Medicinski fakultet Univerziteta u Zenici u potpunosti primjenjuje Direktivu o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU u skladu sa preporukama za obrazovanje medicinskih sestara opšte zdravstvene njege kao i doktora medicine. Nastavni plan i program za doktore medicine je usklađen sa programom „stažiranja“ te u skladu sa zakonskim aktima. Još uvijek

se mora polagati stručni ispit ali ishodi učenja doktora medicine su definisani u skladu sa Aneksom V Direktive.

Obrazovanje medicinskih sestara za opštu njegu (teorijsko i praktično) na studijskom programu Zdravstvena njega je u potpunosti u skladu sa preporukama Direktive. Izlazne kompetencije medicinskih sestara / tehničara su jasno definisane i ishodi učenja su u skladu sa Direktivom. Radno opterećenje studenata je u skladu sa Direktivom i drugim preporukama koje su definisane zakonskim aktima i prevedene u ECTS sistem.

U odgovoru **Ministarstva zdravlja Zeničko-dobojskog kantona** je navedeno da su u Federaciji Bosne i Hercegovine sljedeće profesije/profesionalne djelatnosti regulisane zakonodavstvom: liječnička djelatnost, stomatološka djelatnost, apotekarska djelatnost i djelatnost sestrinstva i primaljstva i to:

1. Zakonom o liječništvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 56/13) – uređuje pojam, organizaciju i uslove za obavljanje liječničkog zvanja, djelovanje liječnika kao osnovnog, samostalnog i odgovornog nosioca zdravstvene djelatnosti koja je od posebnog interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine i koja osigurava zdravstvenu zaštitu svakom pojedincu i cjelokupnom stanovništvu Federacije Bosne i Hercegovine, kao i prava, obaveze i odgovornost liječnika.
2. Zakonom o stomatološkoj djelatnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj 37/12) – uređuje načela, mjere, način organizovanja i provođenja stomatološke djelatnosti, stomatološke radnike, nosioce društvene brige za oralno zdravlje stanovništva, prava i obaveze osoba u pružanju i korišćenju stomatološke zaštite, te sadržaj, način obavljanja i nadzor nad provođenjem stomatološke djelatnosti na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.
3. Zakonom o sestrinstvu i primateljstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 43/13) – uređuje djelatnost medicinskih sestara i babica, način obavljanja i organizovanja djelatnosti, standard obrazovanja i uslove za obavljanje djelatnosti medicinskih sestara i babica, prava, obaveze i odgovornosti medicinskih sestara i babica, te kontrole sigurnosti i kvalitet rada medicinskih sestara i babica u Federaciji Bosne i Hercegovine.
4. Zakonom o apotekarskoj djelatnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj 40/10) – uređuje način organizovanja i provođenja apotekarske djelatnosti, kao dijela zdravstvene zaštite, koja se obavlja na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema navedenom, liječnička djelatnost, stomatološka djelatnost, apotekarska djelatnost i djelatnost sestrinstva i primaljstva su djelatnosti rezervisane za zanimanja koja su posebno regulisana u Federaciji Bosne i Hercegovine, a zakonski okvir uređuje se na nivou Federacije Bosne i Hercegovine.

S aspekta propisa Federacije Bosne i Hercegovine, niti za jedno zanimanje u oblasti zdravstva nije rezervisan pristup samo za državljane Bosne i Hercegovine, pod uslovom da lice koje nije državljanin Bosne i Hercegovine zadovoljava uslove propisane zakonima iz oblasti zdravstva i drugim propisima koji regulišu kretanja stranaca u Bosni i Hercegovini.

U Federaciji Bosne i Hercegovine postoji poseban režim za priznavanje stručnih kvalifikacija. Specijalističko usavršavanje doktora stomatologije je uređeno Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Pravilnikom o specijalizacijama i subspecijalizacijama zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika („Službene novine Federacije BiH“, broj 75/20). Specijalističko i subspecijalističko usavršavanje za zdravstvene radnike koji su obavili specijalistički, odnosno subspecijalistički staž u potpunosti ili djelimično u drugoj državi priznaje se na osnovu Pravilnika o uslovima i načinu priznavanja specijalističkog, odnosno subspecijalističkog staža, kao i način priznavanja specijalističkog, odnosno subspecijalističkog ispita obavljenog i položenog u inostranstvu

(„Službene novine Federacije BiH“, broj 70/12). Specijalističko i subspecijalističko usavršavanje u potpunosti ili djelimično obavljeno u drugoj državi priznaje federalni ministar zdravstva, a na osnovu zahtjeva i dokumentacije propisane navedenim pravilnikom. Staž obavljen u inostranstvu može se priznati ukoliko plan i program obavljanja staža bitno ne odstupa od plana i programa propisanog u Federaciji Bosne i Hercegovine.

U zakonodavstvu Federacije Bosne i Hercegovine postoji razlika između priznavanja stručnih kvalifikacija i priznavanja kvalifikacija za akademsku svrhu. Priznavanje kvalifikacija za akademske svrhe je u nadležnosti ministarstava nadležnih za obrazovanje, odnosno univerziteta na području Federacije Bosne i Hercegovine. Priznavanje stručnih kvalifikacija u smislu specijalizacija i subspecijalizacija, kao i priznavanje pripravničkog staža i stručnog ispita zdravstvenih radnika koji je obavljen i položen u inostranstvu je u nadležnosti Federalnog ministarstva zdravstva.

Što se tiče preuzimanja članova Direktive u domaće zakonodavstvo, Ministarstvo zdravlja Zeničko-dobojskog kantona je navelo da smatra da na taj zadatak kvalitetno i sveobuhvatno mogu odgovoriti jedino predlagač i donosilac naprijed navedenih zakonskih i podzakonskih propisa kao i Federalno ministarstvo zdravstva.

Istaknuto je da su na području Federacije Bosne i Hercegovine, regulatorni organi za svaku od profesija, pored Federalnog ministarstva zdravstva i kantonalnih ministarstava zdravstva i nadležne komore osnovane za pojedine profesije. Za svaku od regulisanih profesija obavezna je registracija kod nadležne komore, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, broj 75/13), te posebnim zakonima za regulisane profesije. S tim u vezi, relevantne komore sa područja Zeničko-dobojskog kantona nastoje uskladiti svoje djelovanje sa svim zakonskim i podzakonskim propisima, ali nisu aktivno uključene u implementaciju odredaba Direktive u domaće zakonodavstvo.

Tuzlanski kanton

Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona je informisalo Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine da su kontaktirali Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona, Farmaceutski fakultet Univerziteta u Tuzli i Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli.

Farmaceutski fakultet Univerziteta u Tuzli je preduzeo određene aktivnosti u skladu sa važećom Odlukom o usvajanju Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU. Navedeno je da su, inovirajući studijski program (integrisani I i II ciklus) u akademskoj 2023/24. godini, postupili u skladu sa članom 44-45, a koji se odnosi na osposobljavanje farmaceuta i obavljanje profesionalne djelatnosti farmaceuta. Što se tiče dijela koji se odnosi na Farmaceute, pripravnički staž (koji nije bio dio redovnih studija) u trajanju od šest mjeseci ugrađen je u redovne studije magistra farmacije. Kada je u pitanju usklađivanje propisa, predloženo je da se uradi izmjena i dopuna Zakona o apotekarskoj djelatnosti, i to član 31⁹, koji je potrebno dopuniti na način da je u apoteci prepoznat student integrisanog studija farmacija na praksi (koja mijenja obavljanje pripravničkog staža u trajanju od šest mjeseci).

⁹ Članom 31 Zakona o apotekarskoj djelatnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj 40/10) određeno je koje visoko farmaceutske obrazovanje treba da ima zdravstveni radnik da bi bio magistar farmacije.

Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona i Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli informisali su da nisu preduzeli aktivnosti u vezi sa preuzimanjem odredaba Direktive u domaće zakonodavstvo.

Bosansko-podrinjski kanton Goražde

Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde nije u prethodnom periodu izvršilo preuzimanje odredaba Direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU u svoje zakonodavstvo. Navedeno je da će Ministarstvo putem svoje subkontakt tačke pratiti izmjene i usklađivanje zakonodavstva na nivou Bosne i Hercegovine, te iste usklađivati na nivou Kantona u narednom periodu.

Takođe, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je u svom odgovoru samo navelo da „tokom prethodnog perioda nije bilo upoznato o aktivnostima koje su vođene po predmetnom aktu, mišljenja smo da je poželjno njegovo donošenje i načelno smo saglasni sa istim“.

Kanton Sarajevo

Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo je iskoordiniralo aktivnosti sa relevantnim institucijama Kantona Sarajevo i Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine dostavilo odgovore Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo, Internacionalnog univerziteta u Sarajevu i Univerziteta u Sarajevu. U nastavku su odgovori pomenutih institucija Kantona Sarajevo:

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo je u svom odgovoru navelo da je to ministarstvo utvrdilo da se u dijelu 5. Doktori veterinarske medicine, članovi 28-39. Odluke o usvajanju Mape puta za implementaciju EU direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU navodi predmet biologija biljaka. S tim u vezi, istaknuto je da na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu biologija biljaka kao nastavni predmet ne postoji, ali se biologija biljaka izučava kroz druge nastavne predmete. Što se tiče realizovanih aktivnosti s ciljem preuzimanja odredbi Direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU, informisani smo da Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo nije preduzimalo nikakve aktivnosti, s obzirom da postupanje po navedenom nije u nadležnosti ovog ministarstva.

Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo je u svom odgovoru navelo da je, s obzirom da se preporuke Mape puta odnose na nadležnost Federalnog ministarstva zdravstva, kao što su i Zakonske odredbe na nivou Federacije Bosne i Hercegovine o regulisanju profesija za zdravstvene djelatnosti, akt Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine je proslijeđen na znanje i dalje postupanje komorama (stomatološke komore i ljekarske komore Kantona i Federacije Bosne i Hercegovine), a koje su samostalna i nezavisna stručna udruženja i daju mišljenje prema Federalnom ministarstvu zdravstva kada je u pitanju regulisanje profesija zdravstvenog kadra. Takođe, istaknuto je da će nam odgovore proslijediti po prijemu istih od pomenutih komora.

Stomatološki fakultet sa stomatološkim kliničkim centrom Univerziteta u Sarajevu je dostavio informaciju o aktivnostima koje su preduzeli po određenim zaključcima i preporukama Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU:

Zaključak 27: Postoji obaveza stažiranja po završetku studija za doktore stomatologije koji nisu završili studije po Bolonji, odnosno polaganje stručnog ispita za sve, bez obzira da li su završili studije po Bolonji ili po predbolonjskom programu.

Realizacija: Članom 142. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, broj 46/10) definisano je pitanje obavljanja pripravničkog staža, a članom 145. definisana je obaveza polaganja stručnog ispita. Po završetku studija stomatologije predbolonjskog programa (V godina) stiče se zvanje doktor stomatologije. Po završetku integrisanog studija stomatologije, (VI godina) stiče se zvanje doktor dentalne medicine.

Preporuka 27: Ukinuti obavezu stažiranja i polaganja stručnog ispita nakon diplomiranja, kao i definisati ishode učenja za doktore stomatologije (kurikulum) u skladu sa Aneksom V Direktive. Ova preporuka nema uticaja na uslove pristupanja strukovnoj komori/udruženju doktora stomatologije, u slučaju da je to zahtjev.

Realizacija: Obaveza stažiranja za doktore dentalne medicine, odnosno lica sa završenim fakultetom koji su studije stomatologije obavili po bolonjskom procesu je ukinuta u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BiH“, broj 46/10). Polaganje stručnog ispita za doktore dentalne medicine – odmah nakon završenog obrazovanja mogu pristupiti polaganju stručnog ispita pred ispitnom komisijom Federalnog ministarstva.

Zaključak 28a: Zakon o stomatološkoj djelatnosti nije definisao minimum zahtjeva za obrazovanjem doktora stomatologije, u skladu sa Direktivom.

Realizacija: Zakonom o stomatološkoj djelatnosti nije definisan minimum zahtjeva za obrazovanjem doktora stomatologije/doktora dentalne medicine. Zakonom o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 36/22) uopšteno su regulisani uslovi za upis a Vijeće Univerziteta u Sarajevu – Stomatološkog fakulteta sa stomatološkim kliničkim centrom, u skladu sa elaboratom studijskog programa, prije raspisivanja konkursa za upis studenata u prvu godinu studija usvaja uslove za upis na studije stomatologije, koje nakon toga usvaja Senat Univerziteta u Sarajevu te na isti daje saglasnost Ministarstvo za visoko obrazovanje Kantona Sarajevo. Minimum zahtjeva za obrazovanjem doktora dentalne medicine definisan je elaboratom integrisanog studijskog programa u trajanju od šest godina, gdje je uslov upisa na studije stomatologije završena srednja škola četvorogodišnjeg trajanja, vrednuje se opšti uspjeh i posebni uspjeh iz predmeta biologija, fizika, hemija i maternji jezik.

Preporuka 28a: Dopuniti pravne propise sa detaljnim opštim studijskim programom stomatologije, u skladu sa zahtjevima Direktive.

Realizacija: Članom 93 Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 36/22) propisuje se opis studijskog programa i svaki studijski program koji se izvodi na Univerzitetu u Sarajevu – Stomatološkom fakultetu sa stomatološkim kliničkim centrom je usklađen sa istim (www.sf.unsa.ba/programiistudiji). Studijski programi su, takođe, usklađeni i sa Pravilnikom o postupku predlaganja, ocjene, usvajanja novih i izmjena postojećih studijskih programa i nastavnih planova i programa na Univerzitetu Sarajevu, kao i sa Pravilnikom o sticanju i korišćenju akademskih titula, stručnih i naučnih/umjetničkih zvanja na visokoškolskim ustanovama na području Kantona Sarajevo.

Zaključak 28b: Kompetencije i obim aktivnosti doktora stomatologije nisu definisani pravnim propisima u skladu sa Direktivom.

Realizacija: U skladu sa članom 3. stav j) i članom 103. Zakona o visokom obrazovanju definisane su opšte smjernice za izdavanje diplome i dodatka diplomi koja se izdaje i prilaže uz diplomu akreditovane visokoškolske ustanove radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija lica kojem je diploma izdata.

U odnosu na navedeno, Univerzitet u Sarajevu - Stomatološki fakultet sa stomatološkim kliničkim centrom licima sa završenim studijima izdaje diplomu sa dodatkom diplomi, na jednom od zvaničnih jezika Bosne i Hercegovine kao i na engleskom jeziku.

Preporuka 28b: U pravnim propisima definisati kompetencije i obim aktivnosti koje su doktori stomatologije ovlašteni da obavljaju u skladu sa Direktivom.

Realizacija: Zakonom o zdravstvenoj zaštiti Federacije Bosne i Hercegovine prepoznati su doktori stomatologije i doktori dentalne medicine kao zdravstveni radnici. Zakonom o stomatološkoj djelatnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj 37/12) regulisana je profesija doktora stomatologije / doktora dentalne medicine, te su ovim zakonom regulisane njihove kompetencije i aktivnosti.

Preporuka 67: „Regulisati“ sadržaj i obim obrazovanja u stomatološkoj profesiji tako da će svako ko diplomira nakon završetka studija imati isto ili uporedivo znanje, vještine i kompetencije.

Realizacija: Priznavanje stečenih akademskih titula regulisano je Pravilnikom o ekvivalenciji ranije stečenih akademskih titula, naučnih i stručnih zvanja i ovo se primjenjuje na Univerzitetu u Sarajevu – Stomatološkom fakultetu. Stomatološki fakultet sa stomatološkim kliničkim centrom je jedan od partnera u prijavi projekta Erasmus+ Capacity Building „Making higher education in dentistry more modern, aligned with the labour market, and oriented to societal needs: Addressing the institutional challenges in the Western Balkans“ u cilju što boljeg prepoznavanja stečenih znanja, vještina i kompetencija.

Preporuka 68: Pravilno definisati opterećenje studenata u formi kredita za sticanje stručnosti za obavljanje profesije stomatologa, odnosno 1 kredit bi trebalo da bude jednak 25-30 sati opterećenja studenata kao što je definisano u preambuli 17. Modernizovane direktive.

Realizacija: Članom 2. stav m) Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 36/22) utvrđeno je opterećenje studenata a studijski programi koji se izvode na Stomatološkom fakultetu sa stomatološkim kliničkim centrom usklađeni su i sa Pravilnikom o postupku predlaganja, ocjene, usvajanja novih i izmjena postojećih studijskih programa i nastavnih planova i programa na Univerzitetu u Sarajevu. Procedure usvajanja studijskih programa kontrolisane su od strane Odbora za osiguranje kvaliteta fakulteta a potom i Odbora za osiguranje kvaliteta Univerziteta u Sarajevu.

Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu je u odgovoru istakao da dijelovi Odluke o usvajanju Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU koji se odnose na njihovu instituciju su Dio 3 Medicinske sestre za opštu njegu i Dio 6 Babice.

Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu je u kontekstu EU integracija prepoznao potrebu za promjenama u nastavnim planovima i programima zdravstvenih profesionalaca koji se obrazuju na Fakultetu, te se od 2012. godine uključio u projekat Jačanje sestrinstva u Bosni i Hercegovini (Proses). Kroz komponentu projekta ProSes, koja se bavila formalnim obrazovanjem medicinskih sestara na javnim univerzitetima u Bosni i Hercegovini, provedene su aktivnosti čiji je cilj bio uskladiti Studijski program Zdravstvena njega sa Direktivom 2005/36/EC (članovi 31-33. Direktive 2013/55/EU), Vodičem Evropske federacije zdravstvene njege za implementaciju člana 31 opšteg priznavanja profesionalnih kvalifikacija Direktive 2005/36/EC, izmjenjene Direktivom 2013/55/EU, te je Studijski program na taj način usklađen sa navedenim dokumentima. Fakultet zdravstvenih studija Univerziteta u Sarajevu je pristupio

izradi novih nastavnih planova i programa za ostale studijske programe po istoj formi u skladu sa Direktivama EU za regulisane profesije (medicinske sestre/babice).

Odlukom Senata Univerziteta u Sarajevu broj 01-329/18 od 28. 3. 2018. godine usvojeni su usklađeni nastavni planovi i programi za studijske programe: Fizioterapija, Laboratorijske tehnologije, Radiološke tehnologije, Sanitarno inženjerstvo i Zdravstvena njega.

Prva generacija studenata po nastavnim planovima i programima usklađenim sa EU direktivama za Studijski program Zdravstvena njega je upisana akademske 2018/19. godine, a odnosi se na obrazovanje medicinske sestre za opštu njegu, a koje je definisano u Dijelu 3 Mape puta.

Odlukom Senata Univerziteta u Sarajevu broj 01-4-111/22 od 30. 3. 2022. godine usvojeni su revidirani Nastavni planovi i programi, koji su u potpunosti otklonili sitne nedostatke prvih Planova i programa iz 2018. godine usklađenih sa Direktivama, te je prva generacija studenata po revidiranim Nastavnim planovima i programima upisana akademske 2022/2023. godine. Program studija Zdravstvena njega je u potpunosti u skladu sa Direktivom 2005/36/EC i 2013/55/EU što se vidi u trajanju studijskog programa za obrazovanje medicinskih sestara, sadržaju programa, broju sati teorijske nastave i kliničke obuke, te imenovanim predavačima. Akademske 2020/2021. godine je prvi put organizovana nastava na studijskim programima Babičarstvo/primaljstvo na osnovu Odluke Senata Univerziteta u Sarajevu broj 01-11-59/20 od 29. 5. 2020. godine, a odnosi se na obrazovanje babica/primalja, a koje je definisano u Dijelu 6 Mape puta.

U skladu sa svim ostalim Studijskim programima, osnovan je i Studijski program Zdravstveni nutricionizam i dijetetika na osnovu Odluke Senata Univerziteta u Sarajevu broj 01-11-58/20 od 27. 5. 2020. godine.

Studijski program Babičarstvo/primaljstvo je u potpunosti usklađen sa EU direktivama o regulisanim profesijama 2005/36/EC (članovi 40-43, koji se odnose na osposobljavanje babica/primalja) i 2013/55/EU.

Podršku u izvođenju nastave Fakultet zdravstvenih studija ima od predavača (univerzitetski obrazovanih babica) sa dva EU univerziteta iz Republike Slovenije i Republike Hrvatske (Univerzitet u Ljubljani i Sveučilište u Rijeci).

Program studija Babičarstvo/primaljstvo je u potpunosti u skladu sa Direktivom 2005/36/EC i 2013/55/EU, što se vidi u trajanju studijskog programa za obrazovanje babica/primalja, sadržaju programa, broju sati teorijske nastave i kliničke obuke, te imenovanim predavačima.

Farmaceutski fakultet Univerziteta u Sarajevu je naveo da je završen Erasmus+ projekat za podizanje kapaciteta u visokom obrazovanju pod nazivom „Innovating quality assessment tools for pharmacy studies in Bosnia and Herzegovina“ – IQPharm, u kojem je Univerzitet u Sarajevu bio koordinator, sa ciljem da se unaprijedi i ujednače standardi kvaliteta studija farmacije na nivou Bosne i Hercegovine i da se približe načinu implementacije i osiguranju kvaliteta studijskih programa u zemljama Evropske unije i time usklade sa EU Direktivom o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU. Glavni ciljevi i rezultati ovog projekta su:

- Test retencije znanja (Knowledge Retention Evaluation Framework – KREF) – uvođenje novih alata za procjenu kvaliteta studijskih programa omogućava razvoj preporuka zasnovanih na dokazima za promjene, modifikaciju i inovacije postojećih metoda prenošenja znanja, didaktičkih pristupa nastavnika i nastavnih planova i programa.
- Objektivno struktuirano kliničko ispitivanje (Objected Structured Clinical Examination – OSCE) – uvođenjem novog sistema provjere znanja stečenog kroz stručnu praksu

postavljaju se jednaki standardi na nacionalnom nivou za ishode učenja budućih magistara farmacije, te uvodi ozbiljnost i struktura u ovaj dio obrazovanja.

- Razvijanje E-platforme osigurava digitalizaciju i modernizaciju upravljanja stručnom praksom. Stručna praksa na nivou Bosne i Hercegovine je znatno unaprijeđena kroz uvođenje E-platforme, kroz podizanje standarda same prakse te olakšano obavljanje iste i studentskim službama i studentima i njihovim mentorima.
- Prijedlog promjena zakonske regulative u cilju usklađivanja sa EU Direktivom o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU.

Istovremeno je tekao redovni proces revizije plana i programa integrisanog studija farmacije na Univerzitetu u Sarajevu, pri čemu se vodilo računa o provođenju Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU.

Pored navedenog, informisani smo da je Farmaceutski fakultet Univerziteta u Sarajevu poduzeo sljedeće aktivnosti s ciljem provođenja Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU:

Dio 7, Zaključak 42 i 43 i Preporuke 42 i 43

Prema Pravilniku o pripravničkom stažu i stručnom ispitu zdravstvenih radnika („Službene novine Federacije BiH, broj 99/21), a shodno članu 28. stav 1. zdravstveni radnici, koji su završili fakultet zdravstvenog usmjerenja po bolonjskom procesu i u okviru studija obavili stručnu praksu, ne obavljaju pripravnički staž. Obaveza polaganja stručnog ispita još uvijek stoji, a koji se provodi od strane Federalnog ministarstva zdravstva, te na entitetskom nivou treba raditi na usklađivanju sa EU Direktivom, u cilju ukidanja polaganja stručnog ispita.

Takođe je navedeno da je nastava na Farmaceutskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu usklađena sa EU Direktivom o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU.

Preporuka 76 i 77

Prema revidiranom nastavnom planu i programu Farmaceutskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu uvedena je stručna praksa u ukupnom trajanju dužem od 6 mjeseci (930 sati, odnosno 31 ECTS kredit), što je usklađeno sa EU Direktivom.

Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu je dostavio informaciju u kojoj je navedeno da je Odlukom Senata broj 01-655/18 i broj 01-28-41/20 izvršio usklađivanje Nastavnog plana i programa Integrisanog studija veterinarske medicine (prvi i drugi ciklus) prema Direktivi o regulisanim profesijama 2005/36/EC Evropskog parlamenta i Vijeća Evrope o regulisanim profesijama.

U tom momentu, zbog nedostatka nastavnog kadra, Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu nije bio u mogućnosti u Nastavni plan i program ugraditi izučavanje predmeta: Biologija biljaka (Botanika u veterinarskoj medicini), Biomatematika u veterinarskoj medicini i Veterinarska etika. Ovi predmeti su jedine razlike utvrđene u odnosu na Direktivu.

Veterinarski fakultet ima u planu rada predviđenu aktivnost tokom ove godine u smislu izmjene i dopune Nastavnog plana i programa, ali i eventualno donošenje novog Nastavnog plana i programa.

U vezi sa članovima 24-30 Direktive, koji se odnose na osposobljavanje doktora medicine, **Medicinski fakultet Univerziteta u Sarajevu** je naveo da je, u skladu sa nastavnim planovima i programima integrisanih studijskih programa (Medicina i Medicina na engleskom jeziku) koji

se realizuje na njihovom fakultetu, stažiranje sastavni dio XII semestra VI godine studija medicine, ali diplomirani doktori medicine nakon završetka studija imaju obavezu polagati stručni ispit u resornim entitetskim ministarstvima zdravstva.

Ishodi učenja su, takođe, definisani nastavnim planovima i programima i navedeni su u dodatku diplomi doktora medicine.

Sljedeći nastavni planovi i programi su odobreni od strane Senata Univerziteta u Sarajevu: Integrisani studijski program „Medicina“, Odluka Senata od 27. 5. 2015. godine i Integrisani studijski program „Medicina“ na engleskom jeziku, Odluka Senata od 25. 2. 2015. godine. Oba studijska programa su usklađeni sa EU Direktivom o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU, oba studijska programa imaju 360 ECTS kredita, 6 godina (12 semestara), sa ukupnim brojem preko 5500 kontakt sati i sedmičnim opterećenjem od 25 do 30 sati, kako je predviđeno Zakonom o visokom obrazovanju.

Univerzitet u Sarajevu je naveo da informacija ne sadrži doprinos **Arhitektonskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu** budući da u Odluci o usvajanju Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU stoji da nema preporuka s obzirom da je studijski program usklađen sa Direktivom.

Internacionalni univerzitet u Sarajevu je u svom odgovoru naveo da je izvršeno usklađivanje sa tri preporuke iz Mape puta:

Preporuka 2: Jasno razdvojiti i definisati dva procesa priznavanja, tamo gdje to nije učinjeno, prema međunarodnim dokumentima i smjernicama EU – Usklađeno putem Pravilnika o priznavanju inostranih visokoškolskih kvalifikacija, broj: IUS-SENAT-11-2826/2022 od 10.10.2022. godine. U pravilniku su jasno razdvojena i definisana dva procesa priznavanja, pa tako dio treći (članovi 8-10) reguliše stručno priznavanje, a dio četvrti (članovi 11-13) reguliše akademsko priznavanje.

Preporuka 8 b): Usvajanje akata na nivou kantona o priznavanju diploma ili izmjene i/ili dopune postojećih zakonskih propisa o priznavanju koji uzimaju u obzir međunarodne dokumente o priznavanju stručnih kvalifikacija koji obavezuju BiH ili će je obavezivati – Usklađeno sa Lisabonskom konvencijom, u članu 3. stav (2) Pravilnika o priznavanju inostranih visokoškolskih kvalifikacija, broj: IUS-SENAT-11-2826/2022 od 10.10.2022. godine navode se uvažavanja principa navedenih u Konvenciji Vijeća Evrope/UNESCO-a o priznavanju kvalifikacija u visokom obrazovanju u evropskoj regiji („Službeni glasnik BiH“, broj 16/03 – Međunarodni ugovori) i u pratećim dokumentima iste: UNESCO Preporukom o priznavanju studija i kvalifikacija u visokom obrazovanju (27. sjednica, Pariz, 13.11.1993. godine), UNESCO Smjernicama za priznavanje, validaciju i akreditaciju neformalnog i informalnog učenja te drugim propisima u oblasti visokog obrazovanja.

Preporuka 53: U postupku priznavanja kvalifikacija za regulisane profesije predvidjeti odredbu da u postupku priznavanja kvalifikacije, koja spada u regulisanu profesiju, nadležni organ zemlje članice će zatražiti mišljenje od nadležnih organa za priznavanje na nivou entiteta i kantona, o dijelu stručne kvalifikacije koji se odnosi na formalno obrazovanje odnosno o kvalifikaciji, njenom nivou, obrazovnoj ustanovi ili obrazovnom sistemu zemlje u kojoj je kvalifikacija stečena (u skladu sa članom 56. Direktive) - Usklađeno sa Pravilnikom o priznavanju inostranih visokoškolskih kvalifikacija, broj: IUS-SENAT-11-2826/2022 od 10.10.2022. godine. U članu 3. stav (2) koji govori o principima navodi se da se u postupku priznavanja uvažavaju i principi u skladu sa preporukama Centra za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja Bosne i Hercegovine. Potom u trećem dijelu

(članovi 8-10) i četvrtom dijelu (članovi 11-13) Pravilnika, koji reguliše stručno odnosno akademsko priznanje, jasno se navodi obaveza priznavanje dokumenata Centra za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja Bosne i Hercegovine u odnosu na podnesene zahtjeve. U članu 10. stav (6) navodi se i mogućnost provjere vjerodostojnosti diplome posredstvom Centra za informisanje i priznavanje dokumenata Bosne i Hercegovine.

Hercegovačko-neretvanski kanton

Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite Hercegovačko-neretvanskog kantona nije donosilo akte u vezi sa regulisanim profesijama.

Srednjobosanski kanton

Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Srednjobosanskog kantona ne postupa po predmetnom pitanju obzirom da u svom radu za isto primjenjuju federalne propise.

Posavski kanton

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Posavskog kantona je u protekloj 2023. godini radilo na koordinaciji sa nadležnim institucijama o pronalaženju načina za izradu zakona i podzakonskih propisa sa ciljem propisivanja postupka priznavanja profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija.

Kanton 10

Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10 je u odgovoru navelo da nisu provodili aktivnosti vezane za implementaciju Direktive o regulisanim profesijama 2005/36/EC i 2013/55/EU.

Zapadnohercegovački kanton

U odgovoru **Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa Zapadnohercegovačkog kantona** stoji da se priznavanje inostranih obrazovnih kvalifikacija, uključujući i regulisane profesije, provodi u skladu sa Zakonom o priznavanju inostranih obrazovnih kvalifikacija („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 17/18). Postupak priznavanja propisan tim zakonom odnosi se i na obrazovne kvalifikacije obuhvaćene Direktivom 2005/36/EC o priznavanju stručnih kvalifikacija i Direktivom 2013/55/EU o izmjeni Direktive 2005/36/EC o priznavanju stručnih kvalifikacija Evropskog parlamenta i Vijeća Evrope.

Odjeljenje za obrazovanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Na području Brčko distrikta Bosne i Hercegovine iz oblasti visokog obrazovanja trenutno je važeći Zakon o visokom obrazovanju u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine i Zakon o priznavanju inostranih visokoškolskih kvalifikacija u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, dok je iz oblasti nauke trenutno u proceduri izrada i Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine.

Odjeljenje za obrazovanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine će u narednom periodu, u koordinaciji sa imenovanim predstavnikom Pododjeljenja za visoko obrazovanje i nauku, preduzeti sve potrebne mjere oko pokretanja procedure izmjene ili dopune važećeg Zakona o priznavanju inostranih visokoškolskih kvalifikacija u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, s ciljem usklađivanja Direktive a odnosi se na Zaključak 8d: Zakon o priznavanju inostranih visokoškolskih kvalifikacija u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine nije u potpunosti u skladu sa Direktivom (npr. predviđa period za donošenje Odluke do 4 mjeseca što nije u skladu sa članom 51 stav (2) Direktive.

Odlukom o usvajanju Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama u Poglavlju III Sloboda poslovnog nastana za Bosnu i Hercegovinu: Kategorija A Zaključak 6: propisano je da „Zakoni o visokom obrazovanju u BiH su potpuno uzeli u obzir podjelu na cikluse visokog obrazovanja“. S tim u vezi, Odredbom člana 67. Zakona o visokom obrazovanju u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 30/09, 29/18, 16/20 i 44/22) propisano je da se visoko obrazovanje organizuje u tri ciklusa.

U postupku izrade izmjena i dopuna Zakona o visokom obrazovanju u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, Odjeljenje za evropske integracije i međunarodnu saradnju je obavijestilo Odjeljenje za obrazovanje da je u skladu sa članom 4. stav (3) Odluke o procedurama u postupku usklađivanja propisa Brčko distrikta Bosne i Hercegovine sa pravom Evropske unije („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 49/14), u cilju provjere navoda obrađivača propisa, izvršilo analizu dostavljenog prijedloga Zakona o visokom obrazovanju u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, te izvršilo uvid u pravnu stečevinu Evropske unije na zvaničnoj stranici Evropske unije (www.eurlex.europa.eu), a osnovu čega je konstatovano da je predlagач propisa pravilno identifikovalo preporuke Evropske unije koje se odnose na prijedlog predmetnog Zakona, a koje, iako nisu pravno obavezujuće, predstavljaju pravni okvir u kome se treba kretati prilikom izrade zakona iz ove oblasti, a što je i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na sjednici 30. marta 2016. godine, saželo u Odluci o usvajanju prioriteta za razvoj visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini za period 2016-2026, ali ipak same norme predmetnog Zakona nisu standardizovane obavezujućim propisima Evropske unije, nego je dato državama članicama da je same urede svojim nacionalnim propisima.

Odjeljenje za obrazovanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je akt Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, kojim se potražuje doprinos za pripremu informacije, prosljedio nadležnim institucijama Brčko distrikta Bosne i Hercegovine na nadležnost i postupanje. Odgovor je dostavilo samo Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinsko pravne poslove koji su u odgovoru naveli da nije utvrđena nadležnost za postupanje.

Unsko-sanski kanton

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona je dostavilo Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine Zakon o priznavanju inostranih obrazovnih kvalifikacija i informaciju u kojoj je navedeno da je pomenuti zakon izrađen u skladu sa EU direktivama, a što se može vidjeti kroz odredbe istog. Posebna pažnja je skrenuta na članove 9, 11, 14. i 16 navedenog zakona.

U članu 16. utvrđeno je ko vrši priznavanje po kojem nivou, te slijedom toga Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona provodi postupak priznavanja osnovnog i srednjeg obrazovanja i osposobljavanja, dok je visokoškolska ustanova zadužena za proces priznavanja visokoškolskog obrazovanja.

Imajući u vidu da su na listi regulisanih profesija gotovo sve visokoškolske kvalifikacije, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona ne provodi postupak priznavanja istih, već postupak priznavanja provodi visokoškolska ustanova. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona raspolaže informacijama da se ni visokoškolskim ustanovama na području Unsko-sanskog kantona ni Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona nisu obratila lica za priznavanja kvalifikacija sa liste regulisanih profesija.

Nadalje, aktivnosti koje trenutno provodi Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona u vezi sa provođenjem Direktive o regulisanim profesijama je i donošenje Zakona o visokom obrazovanju kojim će, takođe, biti utvrđena procedura priznavanja visokoškolskog obrazovanja, a podzakonskim aktom bliže uređeno.

Aktivnosti u kontekstu Berlinskog procesa na implementaciji Mape puta

Berlinski proces uspostavljen je 2014. godine, na inicijativu njemačke kancelarke Angele Merkel, kao platforma za sve ekonomije Zapadnog Balkana (Republika Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Kosovo*¹⁰, Crna Gora, Republika Sjeverna Makedonija i Republika Srbija) za ubrzanje približavanja EU i jačanje regionalne integracije i saradnje što je ključno za ekonomski rast i mir. Fokus procesa su razvoj regionalne infrastrukture, poslovanja, nauke, ali i rad na razmjeni mladih. Na samitu EU-Zapadni Balkan, u okviru Berlinskog procesa, koji je održan 10. novembra u Sofiji 2018. godine, lideri Zapadnog Balkana složili su se i potpisali Deklaraciju o „Zajedničkom regionalnom tržištu (CRM) - Katalizator za dublju regionalnu ekonomsku integraciju i odskočna daska ka jedinstvenom tržištu EU“, i usvojili Akcioni plan za Zajedničko regionalno tržište za period 2021.-2024. godina.

Tokom samita Berlinskog procesa 2022, održanog u Berlinu 3.11.2022. godine, predstavnici vlada ekonomija Zapadnog Balkana (Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Kosovo*¹¹, Crne Gore, Republike Sjeverne Makedonije i Republike Srbije) potpisali su dva sporazuma iz oblasti obrazovanja: Sporazum o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija i Sporazum o priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora dentalne medicine i arhitekata u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini. Na navedenom sastanku potpisan je i Sporazum o slobodi kretanja s ličnom kartom, a za koji proceduru ratifikacije provodi Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine.

Sporazum o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija zaključen je iz potrebe da se iznađu zajednička, praktična i transparentna rješenja za poboljšanje praksi priznavanja u visokom obrazovanju utvrđivanjem standarda i postupaka za priznavanje visokoškolskih kvalifikacija te s ciljem promocije akademske mobilnosti, kao i saradnje u pogledu pravednih i transparentnih postupaka priznavanja i osiguranja kvaliteta i akademskog integriteta u visokom obrazovanju na Zapadnom Balkanu.

Sporazum o priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora dentalne medicine i arhitekata zaključen je sa namjerom uspostavljanja automatskog priznavanja profesionalnih kvalifikacija na osnovu minimalnih uslova osposobljavanja i njegove primjene na sve tri profesije obuhvaćene ovim Ugovorom.

¹⁰ Ovaj naziv ne prejudicira stavove o statusu i u skladu je sa Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1244/1999 i Odlukom Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti.

¹¹ Kao u prethodnoj fusnoti.

U Preambuli Sporazuma o priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora dentalne medicine i arhitekata je iskazana namjera proširivanja na preostale četiri profesije (babice, medicinske sestre, farmaceuti i veterinari hirurzi) koje su regulisane EU Direktivom¹².

S tim u vezi, Vijeće za regionalnu saradnju je, po uzoru na potpisani Sporazum, pripremilo Nacrt sporazuma o priznavanju profesionalnih kvalifikacija medicinskih sestara, veterinara hirurga, farmaceuta i babica. **Sporazum o priznavanju profesionalnih kvalifikacija medicinskih sestara, veterinara hirurga, farmaceuta i babica u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini** predviđa automatsko priznavanje profesionalnih kvalifikacija na osnovu minimalnih uslova osposobljavanja za navedene četiri profesije. Sporazumom će se olakšati mobilnost stručnjaka unutar regiona, ojačati regionalna saradnja, dati podstrek ekonomskom razvoju regiona, povećati konkurentnost visokokvalifikovanih stručnjaka.

Sporazum je potpisan 16. 10. 2023. godine na samitu Berlinskog procesa u Tirani od strane lidera šest ekonomija Zapadnog Balkana. U ime Bosne i Hercegovine, potpisnik je bila predsjedavajuća Vijeća ministara Bosne i Hercegovine Borjana Krišto. Ratifikacija ovog sporazuma je u toku.

Ističemo da su ranije potpisani Sporazum o priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora dentalne medicine i arhitekata i Sporazum o priznavanju profesionalnih kvalifikacija medicinskih sestara, veterinara hirurga, farmaceuta i babica identični te je jedina razlika u propisanim uslovima za obavljanje svake pojedinačne profesije, a koji su definirani aneksima oba sporazuma.

¹² Odredbe Direktive se odnose na sljedećih sedam profesija: doktori medicine, doktori dentalne medicine, medicinske sestre, babice, farmaceuti, veterinari hirurzi i arhitekte.